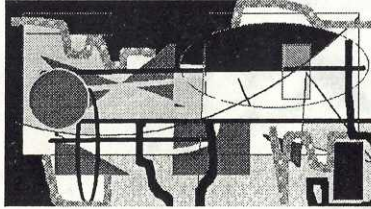

WINKET

1

Tijdschrift van de Federatie van Vlaamse Gevangenisdirecteurs

Jaargang 7 - Nummer 1 - 2002
verschijnt driemaandelijks

*Om dit tijdschrift te verkrijgen
wenden tot*

WINKET
Steenweg op Wortel, 1
2330 MERKSPLAS

Overbevolkte gevangenissen op de "beklaagdenbank"

Kan een begrenzing van de duur van de voorlopige hechtenis effectief bijdragen tot een 'ontvolking' van onze gevangenissen?

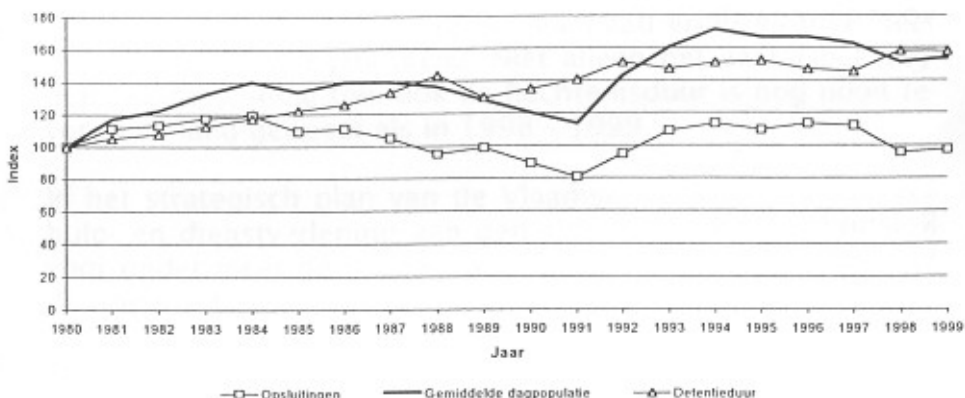
Samuel DELTENRE, assistent bij het NICC van het Ministerie van Justitie, Eric MAES, voormalig assistent bij het NICC, actueel wetenschappelijk medewerker aan het Instituut voor Strafrecht Katholieke Universiteit Leuven

1. Probleemstelling

De overbevolking van de Belgische gevangenissen is reeds langer dan vandaag een thema dat in het penitentiaire beleid en de academische discussies over het gevangeniswezen een centrale plaats heeft toebedeeld gekregen, niet alleen in België, maar ook in de rest van de Westerse wereld. Voor België leek de historische kaap van 9000 gedetineerden tot voor kort niet meer ver weg te liggen, wanneer de cijfers over de gemiddelde dagpopulatie tegen het daglicht werden gehouden.

Figuur 1: Aantal opsluitingen, gemiddelde dagpopulatie en detentieduur (beklaagden; 1980-1999)

Beklaagden - evolutie 1980-1999 (indexcijfers)

Een belangrijke categorie die voor de penitentiaire overbevolking verantwoordelijk wordt gesteld, is de groep van de beklagden¹ (en gelijkgestelden). De evolutie van deze populatie² laat tussen 1980 en 1999 een opmerkelijke toename zien. Elders³ toonden we reeds aan dat het gemiddeld aantal beklagden in de dagelijkse penitentiaire bevolking tussen 1980 en 1999 met meer dan de helft is toegenomen (53%): in 1999 verbleven dagelijks gemiddeld 2297 personen in voorlopige hechtenis. Waar in 1991 het op één na laagste peil van de gemiddelde dagpopulatie 'beklaagden' (n=1695) in de periode 1980-1999 (d.i. na 1980) wordt opgetekend, kent de gemiddelde dagpopulatie vooral in de daaropvolgende jaren (1992-1994) een zeer forse toename (+71% t.o.v. 1980). Opmerkelijk is dat de gemiddelde dagpopulatie beklagden in de beschouwde periode (1980-1999) nooit onder het niveau van 1980 is weggezaakt; vooral sedert de sterke stijging begin jaren '90 is de gemiddelde dagbevolking – niettegenstaande een licht dalende trend vanaf 1994 – op een bijzonder hoog niveau blijven fluctueren. Nadere analyse leert voorts dat vooral de stijging van de duur van de voorlopige hechtenis⁴ voor deze situatie verantwoordelijk is. De detentieduur volgt gedurende de jaren '80 en begin de jaren '90 een trend die moeilijk vergelijkbaar is met deze van de gemiddelde dagpopulatie⁵. De evolutie van de detentieduur is veel rechtlijniger dan deze van de gemiddelde dagbevolking of van het aantal opsluitingen. Met uitzondering van een terugval eind de jaren '80 (van index 144 in 1988 naar 130 in 1989; index 100=1980) en een vrij stabiele curve gedurende de jaren '90 (1992-97)⁶ is de algemene trend tussen 1980 en 1999 almaar stijgend. De detentieduur neemt in deze periode toe met maar liefst 58%. De hechtenisduur is bovendien nog nooit tevoren zo lang geweest als in 1998-99.

In dit verband dringt zich de vraag op welke effecten verwacht zouden kunnen worden van een begrenzing van de duur van de voorlopige hechtenis. De idee van een begrenzing van de duur van de voorlopige hechtenis is zeker niet nieuw. Zo is bijvoorbeeld zeer recent in Frankrijk de duur van de voorlopige hechtenis wettelijk aan banden gelegd in het kader van een bredere hervorming van de strafrechtsprocedure (cfr. art. 58-59 van de wet van 15 juni 2000 "*renforcant la protection de la présomption d'innocence et les droits des victimes*"). Of dergelijke maatregel in werkelijkheid ook effecten zal ressorteren naar de penitentiaire overbevolking toe, blijft evenwel een andere vraag. In deze bijdrage buigen we ons over deze pertinente vraagstelling, en gaan we aan de hand van een cohortstudie na welke effecten in ons land op de penitentiaire bevolking te verwachten zouden zijn van een begrenzing van de duur van de voorhechtenis.

2. Onderzoeksopzet

Wanneer overwogen wordt de duur van de voorlopige hechtenis aan een wettelijk maximum te onderwerpen, is het essentieel inzicht te hebben in de actuele duur van de voorlopige hechtenis. Belangrijk hierbij is informatie ter beschikking te hebben over het *aantal* hechtenissen dat een bepaalde drempel (de in te voeren maximumduur) overschrijdt en over de gemiddel-

de overschrijdingstermijn. Dergelijke informatie zou immers toelaten te berekenen welk effect de invoering van een maximumduur van de voorlopige hechtenis zou hebben op de gemiddelde dagpopulatie⁷. Gezien accurate en geactualiseerde data over de duur van de voorlopige hechtenis (gemiddelde en spreiding) in België evenwel ontbreken, is de uitvoering van een cohortstudie vereist: dit betekent in concreto dat voor een groep van beklaagden voor ieder geval afzonderlijk de duur van de voorhechtenis wordt berekend.

2.1 Gegevensbestand

Voor de uitvoering van dergelijke cohortstudie werd gebruik gemaakt van de data die in de SIDIS-gegevensbank worden opgeslagen. Aan het Directoraat-generaal Strafinrichtingen werd gevraagd voor *alle personen die in de periode 1996-2000 werden opgesloten als beklaagde of gelijkgestelde* bepaalde gegevens uit de SIDIS-databank te extraheren met betrekking tot de wettelijke toestand (hechtenistitel), de gepleegde feiten en enkele tijdsvariabelen (voor de berekening van de duur van de voorhechtenis).

2.2 Teleenheid en omschrijving detentieperiode

Teleenheid in onze studie vormde het *aantal opsluitingen* (dus niet het aantal gedetineerden), hetgeen in concreto betekent dat ook voor gedetineerden die in de beschouwde tijdsperiode (1996-2000) meerdere detentieperiodes kenden, elke detentieperiode afzonderlijk werd bestudeerd. Als *detentieperiode* werd beschouwd: de termijn tussen datum van opsluiting (als beklaagde of gelijkgestelde) en datum van invrijheidstelling (met uitzondering van die gevallen waar de betrokken gedetineerde op 15 mei 2001 - datum van begin van uitvoering van de analyse - nog steeds opgesloten was)⁸.

Zoals uit tabel 2 blijkt, werden voor de periode 1996-2000 in totaal 49492

Tabel 1: Aantal gedetineerden naar aantal opsluitingen voor de jaren 1996 tot en met 2000

Aantal opsl.	Jaar					Totaal
	1996	1997	1998	1999	2000	
1 per jaar	9487	9380	8010	8249	8596	43722
2 per jaar	537	504	459	447	474	2421
3 per jaar	42	43	36	28	27	176
4 per jaar	3	6	1	2	3	15
5 per jaar	0	2	0	0	0	2
Totaal gedet.	10069	9935	8506	8726	9100	

opsluitingen (als beklaagde of gelijkgestelde) geregistreerd (*Tot. no. ecrou*), hetgeen neerkomt op een jaarlijks gemiddelde van 9898 opsluitingen per jaar. Het werkelijk aantal opsluitingen (zie tabel 2) kent tussen 1996 en 1998 een dalende trend (van 10700 naar 9053 opsluitingen), om nadien (in 2000) weer stilaan naar het niveau van 1996 toe te groeien (n=9915).

Wanneer de opsluitingen meer in detail worden bekeken naar aantal gedetineerden toe dat jaarlijks één of meerdere keren werd opgesloten (tabel 1)⁹, dan blijkt dat het overgrote deel van de gedetineerden binnen één bepaald jaar slechts één opsluiting laat optekenen. Globaal genomen wordt een vijfhonderdtal gedetineerden binnen hetzelfde jaar tweemaal opgesloten. Veelvuldige opsluitingen (≥ 3) binnen eenzelfde jaar zijn eerder uitzonderlijk.

2.3 Groepering naargelang detentietraject

Voor elke volledige detentieperiode afzonderlijk (van opsluiting tot invrijheidstelling, tenzij betrokkene op 15 mei 2001 nog opgesloten was) werd de duur van de periode van voorlopige hechtenis berekend. Voor de berekening van deze termijnen werd de onderzoekspopulatie ingedeeld in zes groepen op basis van de o.i. meest logische detentietrajecten, nl.:

- Groep 1: gedetineerden die werden opgesloten als beklaagde (PREV)¹⁰, tijdens hun detentie voortdurend in deze toestand zijn gebleven, en terug invrijheidgesteld werden of nog steeds in hechtenis waren (op 15 mei 2001);
- Groep 2A: gedetineerden die werden opgesloten als niet-definitief veroordeelde (CND)¹¹, hun detentie in deze toestand ondergaan(-gingen), en terug invrijheidgesteld werden of nog steeds in hechtenis waren (op 15 mei 2001);
- Groep 2B: gedetineerden die werden opgesloten als beklaagde (PREV), aansluitend in detentie verbleven onder de hechtenistitel van niet-definitief veroordeelde (CND), en opnieuw invrijheidgesteld werden of nog steeds in hechtenis waren (op 15 mei 2001);
- Groep 3A: gedetineerden die werden opgesloten als beklaagde (PREV), aansluitend in detentie verbleven onder de hechtenistitel van niet-definitief veroordeelde (CND), en uiteindelijk hun detentie ondergingen (-aan) onder het statuut van definitief veroordeelde (CD);
- Groep 3B: gedetineerden die werden opgesloten als niet-definitief veroordeelde (CND), en aansluitend hun detentie ondergingen(-aan) onder het statuut van definitief veroordeelde (CD)¹²;
- Groep 3C: gedetineerden die werden opgesloten als beklaagde (PREV), en aansluitend hun detentie ondergingen(-aan) onder het statuut van definitief veroordeelde (CD).

Deze zes groepen dekken samen de overgrote meerderheid van de verschillende detentietrajecten die de betrokken personen (die in de periode 1996-2000 als beklaagde of gelijkgestelde werden opgesloten) hebben doorlopen. Zoals uit tabel 2 kan worden afgelezen, vertegenwoordigen deze zes groepen tezamen jaarlijks meer dan 90% van alle geregistreerde opsluitin-

gen waarvoor de historiek van de opeenvolgende prioritaire wettelijke toestanden in het gegevensbestand beschikbaar was (*Totaal* gerelateerd aan *Tot. historiek*).

Tabel 2: Beschrijving van de onderzoekspopulatie, ingedeeld in zes groepen naargelang het afgelegde detentietraject (1996-2000)

Groepen	Jaar				
	1996	1997	1998	1999	2000
Groep 1	5092	5257	4411	4983	5254
Groep 2a	1	9	20	17	23
Groep 2b	25	63	104	140	312
Groep 3a	2411	2068	1765	1475	1686
Groep 3b	1433	1339	950	760	695
Groep 3c	1162	1136	1144	1430	1302
Totaal	10124	9872	8394	8805	9272
<i>Tot. no. ecrou</i>	10700	10560	9053	9264	9915
<i>Tot. Historiek</i>	10699	10551	9040	9235	9637
% Tot./tot.historiek	94,6	93,6	92,9	95,3	96,2

Zoals eveneens uit de tabel kan worden afgeleid, was in de gegevensbestanden die ons werden overgemaakt, niet voor alle geregistreerde opsluitingen een historisch overzicht van het detentieverloop beschikbaar (vgl. *Tot. no. ecrou* met *Tot. historiek*). De opsluitingen waarvoor deze gegevens ontbreken, blijven globaal genomen evenwel beperkt in aantal, al is het verschil voor 2000 in vergelijking met de voorgaande jaren wel merkelijk groter ($n=278$).

Zoals gezegd vertegenwoordigen de zes geïdentificeerde groepen samen meer dan 90% van alle opsluitingen (met historische data). De restcategorie omvat in hoofdzaak opsluitingen die een complexer - maar dus minder frequent voorkomend - patroon van opeenvolgende wettelijke toestanden vertonen. Het verschil tussen het totaal aantal opsluitingen (met historiek: *Tot. historiek*) en het totaal aantal opsluitingen dat door de zes categorieën samen wordt gedekt (*Totaal*), is anderzijds deels ook te verklaren door een aantal (zij het in omvang eerder beperkte) onnauwkeurigheden in het beschikbare gegevensbestand¹³.

2.4 Verdere verfijning naargelang misdrijfgroep

Naast een indeling van de onderzoekspopulatie in zes bovenvermelde categorieën naargelang detentietraject, werd de onderzoekspopulatie binnen elke categorie gelinkt aan de gepleegde feiten waarvoor men (als beklagde of niet-definitief veroordeelde) werd opgesloten. Als zodanig zouden simulaties kunnen worden uitgevoerd met betrekking tot het (te verwachten) effect van een begrenzing van de maximumduur van de voorlopige hechtenis voor een selectie van welbepaalde misdrijven. In het kader van onze analyse werd in dit verband een *dichotome indeling* gehanteerd naargelang er al dan niet sprake was van een aantasting van de fysieke integriteit van personen (gewelddelicten vs. andere delicten)¹⁴. De simulaties die in ons onderzoek werden verricht (*infra*, par. 3.2.) hebben enkel betrekking op de invoering van een maximumduur voor de voorlopige hechtenis voor de categorie 'andere' misdrijven: de motivering hiervoor is gelegen in het feit dat verondersteld mag worden dat dergelijke begrenzing voor deze categorie van misdrijven maatschappelijk meer aanvaard wordt¹⁵.

Bij de weergave van de misdrijven gaat het bovendien enkel om die misdrijven waarvan *op het ogenblik van de opsluiting* sprake was¹⁶.

De opsluitingen binnen de categorie "aantasting van de fysieke integriteit" omvatten opsluitingen waarbij tenminste één van de gepleegde feiten dergelijke aantasting van de fysieke integriteit impliceerde. Wanneer de gepleegde feiten *enkel en alleen* misdrijven inhielden die *geen* aantasting van de fysieke integriteit behelsden, werden de opsluitingen ondergebracht in de categorie 'andere'¹⁷.

2.5 Berekening van de duur van de voorlopige hechtenis

Bij de berekening van de termijn van de voorlopige hechtenis werd (voor de groepen 1, 2A en 2B) een onderscheid gemaakt tussen de opsluitingen waarbij de periode van voorhechtenis op het ogenblik van de start van onze analyse (medio mei 2001) volledig afgesloten was, en de opsluitingen waar de gedetineerden in kwestie op dat ogenblik (15 mei 2001) nog niet invrijheidgesteld waren (in deze bijdrage is dit onderscheid bij de presentatie van de resultaten evenwel niet verder aangehouden). Belangrijk te noteren is wel dat voor deze laatste categorie van gedetineerden de periode van voorhechtenis werd berekend vanaf de datum van opsluiting tot op datum van 15 mei 2001 (ondanks het feit dus dat de voorlopige hechtenis hier nog verder liep).

2.5.1 Niet-afgesloten voorhechtenissen

Eén en ander maakt dat de duur van de voorlopige hechtenis in onze studie enigszins onderschat wordt. Zoals in tabel 3 wordt weergegeven, waren op datum van 15 mei 2001 in totaal nog 589 voorhechtenissen lopende (d.i. als prioritaire wettelijke toestand). Het merendeel ervan (73,2%) startte in het jaar 2000, de rest in de voorgaande jaren (1996 tot en met 1999), een

aantal - evenwel erg beperkt - ging zelfs terug tot 1996. Het gegeven dat de nog lopende voorhechtenissen voor de berekening van hun duur werden beschouwd als zijnde afgesloten (de duur werd berekend tot op datum van 15 mei 2001), heeft als consequentie dat het aantal voorhechtenissen van korte duur - en dit geldt uiteraard vooral voor de meer recente opsluitingen (deze die in 2000 werden opgestart) - enigszins wordt overschat.

Table 3: Overzicht van de nog lopende voorhechtenissen op datum van 15 mei 2001, naar jaar van opsluiting (1996-2000) en detentietraject (groep)

Jaar	Groep 1	Groep 2A	Groep 2B	Totaal
1996	11	0	5	16
1997	15	1	9	25
1998	11	1	15	27
1999	46	2	42	90
2000	163	15	253	431
Totaal	246	19	324	589

2.5.2 *Wijze waarop de duur van de voorhechtenis werd berekend*

Een andere methodologische opmerking die in dit verband eveneens verduidelijkt dient te worden, heeft betrekking op de wijze waarop de termijn van voorhechtenis werd berekend. Waar de globale termijn van de voorlopige hechtenis (onder statuut van beklagde en niet-definitief veroordeelde) voor de eerste drie groepen (groepen 1, 2A en 2B) werd berekend vanaf de datum van opsluiting tot aan de datum van invrijheidstelling of tot op datum van 15 mei 2001 (voor zover de gedetineerde nog niet vrijgesteld was), werd de termijn van voorhechtenis voor de laatste drie groepen (groepen 3A, 3B en 3C) berekend tot aan de datum van de overgang naar een definitieve toestand (definitief veroordeelde of geïnterneerde). Hiervoor is geopteerd geworden omdat de begrenzing van de maximumduur van de voorlopige hechtenis bij het bereiken van een definitieve toestand op dat ogenblik geen belang meer heeft voor (nl. geen impact meer kan hebben op) de bezetting van de penitentiaire capaciteit.

Eén en ander betekent dat de termijnen van voorlopige hechtenis (voor de groepen 3A, 3B en 3C) - zoals ze hier verder gepresenteerd zullen worden - niet steeds de werkelijke (volledige) duur van de voorlopige hechtenis weergeven, maar *enkel de duur van de voorhechtenis beschrijven zolang deze vatbaar blijft voor de geviseerde wetwijziging die een maximumduur van de voorlopige hechtenis zou invoeren* (d.i. tot op het ogenblik dat een definitieve toestand intreedt). Vanuit deze optiek is de door ons gehanteerde werkwijze o.i. volledig verdedigbaar.

Aangezien deze werkwijze consequent werd aangehouden, d.w.z. ook bij korte onderbrekingen van de voorhechtenis (bijv. definitieve veroordeling tot gevangenisstraf van één maand of minder, uitboeting plaatsvervangende gevangenisstraf), dient evenwel ook voor ogen gehouden te worden dat sommige voorhechtenissen - in tegenstelling tot wat de berekende duur zou doen uitschijnen - in werkelijkheid uiteindelijk toch een grotere impact hebben gehad op de bezetting van de penitentiaire capaciteit (omdat de voorhechtenis ná deze korte onderbreking wel opnieuw determinerend werd voor de capaciteitsbezetting). Bij de berekening van de duur van de voorhechtenis zoals die hier wordt voorgesteld, is, zoals mag blijken, geen rekening gehouden met de duur van enige periode van voorhechtenis die verder loopt tijdens en na de onderbreking voor strafuitboeting (dus ook niet wanneer het maar gaat om straffen van korte duur) !

In hoeveel gevallen een periode van voorhechtenis voor een korte periode werd onderbroken voor hetzij uitvoering van (een) plaatsvervangende gevangenisstraf(fen), hetzij een gevangenisstraf van één maand of minder, hetzij een gevangenisstraf van één tot drie maanden, én nadien werd hervat als prioritair wettelijke toestand, is weergegeven in tabel 4. Voor deze opsluitingen werd in het kader van onze cohortestudie de periode van voorhechtenis *ná* de onderbreking voor strafuitboeting niet meegerekend. Zo werd ook de periode van voorhechtenis *tijdens* een onderbreking voor strafuitboeting (of internering) - zoals hoger reeds werd aangegeven - in geen enkel geval meegerekend als periode van voorhechtenis.

Tabel 4: Aantal korte onderbrekingen van de periode van voorhechtenis voor strafuitboeting waarbij de voorhechtenis wordt hervat *ná* onderbreking, naar jaar (1996-2000) en detentietraject (groep)

Jaar	Groep 3A	Groep 3B	Groep 3C	Totaal
1996	12	18	236	266
1997	12	12	171	195
1998	7	6	203	216
1999	3	4	196	203
2000	2	2	76	80
Totaal	36	42	882	960

De cijfers die in tabel 4 gepresenteerd worden, leren ons dat het aantal voorhechtenissen dat voor een korte periode wordt onderbroken door een periode van strafuitboeting om daarna opnieuw verder gezet te worden als periode van voorhechtenis, al bij al toch nog zeer beperkt blijft¹⁸. Het gaat hier in feite slechts om 960 opsluitingen op een totaal aantal opsluitingen van 46362 in de periode 1996-2000 (alle groepen samen, na kruising met

gegevensbestand misdrijfcodes)¹⁹, hetgeen neerkomt op 2,1% van alle opsluitingen. Met andere woorden blijkt de periode van voorhechtenis in zo'n 2% van het totaal aantal opsluitingen ook nog na één korte onderbreking van de voorhechtenis voor strafuitboeting van determinerend belang te zijn geweest voor de bezetting van de detentiecapaciteit. De in tabel 4 weergegeven cijfers hebben betrekking op opsluitingen (periodes van voorhechtenis) die worden onderbroken door één korte periode van strafuitboeting (plaatsvervangende gevangenisstraf, straf tot één maand of van één maand tot drie maanden) en waarbij de detentie na deze onderbreking wordt hervat onder het statuut van beklaagde of, in voorkomend geval, van niet-definitief veroordeelde. Het is uiteraard mogelijk dat er daarnaast ook nog sprake kan zijn van opsluitingen met een onderbreking van de periode van voorhechtenis door een combinatie van korte periodes van strafuitboeting. Een berekening op basis van de opsluitingen in het jaar 1996 liet evenwel zien dat dergelijk detentieverloop eerder zeldzaam is. In twee gevallen (beide in groep 3C) was er in 1996 sprake van een onderbreking van de voorhechtenis onder een gecombineerde vorm van strafuitboeting, en een hervatting van de voorlopige hechtenis na deze korte onderbreking: het ging hierbij om initiële opsluitingen als beklaagde (code JB10), die onderbroken werden door een periode van uitboeting van plaatsvervangende gevangenisstraf (code JB27) én uitboeting van een straf tot en met één maand (code JB26), en die vervolgens opnieuw onder het statuut van beklaagde (code JB10) werden verder gezet.

2.5.3 Concluderend

De twee hierboven beschreven procédés (in verband met de niet-afgesloten voorhechtenissen en de wijze van berekening van de duur van de voorhechtenis) maken dat de mogelijkerwijze uit te sparen detentiecapaciteit via een plafonnering van de maximumduur van de voorlopige hechtenis enigszins onderschat wordt. Dit betekent bijgevolg ook dat de verder in de simulaties weergegeven "uitsparing" (*infra*) gelezen dient te worden als "minimale" reductie van de gemiddelde dagpopulatie.

3. Enkele belangrijke resultaten

In deze paragraaf wordt nader ingegaan op de belangrijkste resultaten van de cohortestudie en van een beperkt bijkomend dossieronderzoek. In een eerste eerder descriptief overzicht (par. 3.1.) wordt bekeken welk gewicht de verschillende groepen (types detentieverloop) binnen het totaal aantal opsluitingen vertegenwoordigen en wordt eveneens de duur van de voorhechtenis beschreven naar detentietraject en naar delictomschrijving toe. In een tweede deelparagraaf (par. 3.2.) worden de belangrijkste bevindingen weergegeven van een aantal simulaties waarbij voor de categorie 'andere' misdrijven een aantal maximumgrenzen werden ingevoerd met betrekking tot de duur van de voorlopige hechtenis. Naast deze 'algemene' simulaties werd de analyse (voor het jaar 1999) verder uitgediept naar strafinrichting (par. 3.2.1.) en misdrijfcategorie (par. 3.2.2.) toe, en werd tevens de impact van een mogelijke wetswijziging onderzocht met uitsluiting van de catego-

rie van vreemdelingen zonder recht op verblijf (par. 3.2.3.).

3.1 Beschrijvende analyse

3.1.1 Relatief gewicht van de verschillende groepen (detentietraject)

Wanneer we kijken naar de verdeling van de opsluitingen naargelang het detentietraject (periode 1996-2000), dan blijkt dat iets meer dan de helft van de opsluitingen (53,8%) zich beperkt tot een (korte) periode van voorhechtenis onder het statuut van beklaagde (groep 1). De overige opsluitingen betreffen hoofdzakelijk detentieperiodes waarbij men vanuit voorhechtenis overgaat naar een definitief statuut: groep 3A vertegenwoordigt ongeveer één vijfde van het totaal aantal opsluitingen (20,2%), de groepen 3B en 3C beide iets meer dan 10%. 'Zuivere' periodes van voorhechtenis (d.w.z. zonder overgang naar een definitieve toestand) waarin een periode van detentie onder het statuut van niet-definitief veroordeelde is begrepen (groepen 2A en 2B), zijn eerder uitzonderlijk.

Hoger geschetst patroon gaat niet enkel op voor het totaal aantal opsluitingen maar doet zich voor bij zowel de 'andere' misdrijven als de misdrijven waarbij er sprake is van een aantasting van de fysieke integriteit van personen. Wel is het zo dat groep 1 (zuivere periode van voorhechtenis onder het statuut van beklaagde) iets sterker vertegenwoordigd is bij de 'andere' misdrijven (56,6% van de opsluitingen) dan bij de misdrijven tegen de fysieke integriteit van personen (50,2%). De groepen 3A en 3C zijn dan weer iets belangrijker voor de categorie 'aantasting van de fysieke integriteit van personen' (22,6% tegenover 18,3%, resp. 14,6% tegenover 12,3%). Eén en ander betekent dat er bij de misdrijven tegen de fysieke integriteit, niettegenstaande de zuivere voorhechtenissen (in het bijzonder groep 1) ook hier de overgrote meerderheid vormen, een iets sterkere neiging dan bij de 'andere' misdrijven lijkt te bestaan om personen voor een volledige periode van voorhechtenis én (aansluitende) strafuitboeting in hechtenis te houden.

Tabel 5: Verdeling van de opsluitingen als beklaagde (en niet-definitief veroordeelde) naar detentieverloop (groep) toe (1996-2000)

Groepen	N	%
Groep 1	24943	53,8
Groep 2A	70	0,2
Groep 2B	642	1,4
Groep 3A	9378	20,2
Groep 3B	5172	11,2
Groep 3C	6157	13,3
Totaal	46362	100,0

3.1.2 Duur van de voorhechtenis

Voor wat de duur van de voorlopige hechtenis betreft, kan worden vastgesteld dat de gemiddelde duur van de (ononderbroken periodes van) voorlopige hechtenis (voor alle groepen samen) jaarlijks – met uitzondering van een iets lager niveau in 1997 – zowat rond de 80 dagen schommelt, nl.: 79,3 dagen in 1996, 75,4 dagen in 1997, 80,1 dagen in 1998, en 80,6 dagen in 1999²⁰. De meeste opsluitingen kennen een eerder korte duur van voorhechtenis (< 3 maanden). Ongeveer vier op tien opsluitingen (38,9%) heeft een duur van minder dan één maand, bijna twee op tien (18,8%) opsluitingen heeft een duur tussen één tot twee maanden. Globaal kent 70% van de opsluitingen een termijn van voorhechtenis van minder dan drie maanden.

Vooraf in groep 3B (niet-definitief veroordeelden die overgaan naar een definitieve toestand) zijn veel opsluitingen met relatief korte periodes van voorlopige hechtenis te bespeuren (76,1% < één maand); bij groepen 1 (enkel beklaagde) en 2A (enkel niet-definitief veroordeelde) heeft ongeveer de helft van de opsluitingen een periode van voorhechtenis met een duur van minder dan één maand. Groepen 2A en 2B (initiële opsluiting als beklaagde, nadien niet-definitief veroordeelde) hebben daarentegen (ook) vrij veel opsluitingen met een periode van voorhechtenis van extreem lange duur: 14,3% van de opsluitingen binnen groep 2A heeft een periode van voorhechtenis van meer dan één jaar. Voor groep 2B bedraagt het respectievelijke percentage maar liefst 20,7%.

Tabel 6: Duur van de voorlopige hechtenis naargelang detentietraject (1996-2000)

Groepen	Duur						Totaal
	0-1m	>1-2m	>2-3m	>3-12m	>12-24m	> 24m	
Groep 1	47,3	26,2	11,0	14,8	0,6	0,2	100%
Groep 2A	48,6	7,1	7,1	22,9	8,6	5,7	100%
Groep 2B	0,9	2,0	10,0	66,3	14,8	5,9	100%
Groep 3A	0,8	4,6	16,3	73,4	4,4	0,4	100%
Groep 3B	76,1	14,0	4,5	5,2	0,1	0,0	100%
Groep 3C	35,4	16,5	16,2	30,4	1,3	0,2	100%
Totaal	38,9	18,8	12,0	28,4	1,6	0,3	100%

Opsluitingen met een korte periode van voorhechtenis zijn over het algemeen sterker vertegenwoordigd bij de 'andere' misdrijven dan bij de mis-

drijven tegen de fysieke integriteit van personen. Bij de 'andere' misdrijven kent 40,5% van de opsluitingen een periode van voorhechtenis die korter is dan één maand (tegenover 36,8% van de misdrijven tegen de fysieke integriteit), 19,5% heeft een duur van één tot twee maanden (tegenover respectievelijk 17,8%). Langere periodes van voorlopige hechtenis zijn dan weer sterker vertegenwoordigd bij de misdrijven tegen de fysieke integriteit van personen, al zijn de verschillen tussen de twee misdrijfgroepen globaal genomen niet bijster groot: bij de misdrijven tegen de fysieke integriteit heeft in totaal 33,3% van de opsluitingen een periode van voorhechtenis van meer dan drie maanden, tegenover 27,9% bij de 'andere' misdrijven. Eén en ander zou mogelijkerwijze (deels) verklaard kunnen worden door de vrij ruime invulling van de categorie misdrijven 'aantasting van de fysieke integriteit van personen' waaronder bijvoorbeeld ook onopzettelijke misdrijven werden ondergebracht. Extreem lange periodes van voorhechtenis vindt men bij de misdrijven tegen de fysieke integriteit vooral terug in groepen 2A en 2B. Binnen groep 2B bedraagt de duur van de voorlopige hechtenis voor misdrijven tegen de fysieke integriteit in maar liefst één op vier gevallen (25,8%) meer dan één jaar (tegenover 16,3% voor de 'andere' misdrijven, hetgeen trouwens ook een vrij respectabel aandeel is).

3.2 Simulaties volgens drie scenario's

De cohortstudie laat toe, na berekening van de gemiddelde duur van de voorlopige hechtenis en het aantal voorlopige hechtenissen dat bepaalde drempelwaarden overschrijdt, een aantal simulaties uit te voeren die meer zicht geven op de mogelijk uit te sparen detentiec capaciteit (in termen van gemiddelde dagpopulatie; GDP). Welk effect de invoering van een maximumduur van de voorlopige hechtenis zou hebben op de gemiddelde dagpopulatie kan immers - zoals reeds uiteengezet - worden berekend aan de hand van de formule $Stock = Flux * Duur$.

De simulaties die we in dit verband uitvoerden, hebben betrekking op drie verschillende scenario's waarbij voor de categorie 'andere' misdrijven een maximumgrens zou worden ingevoerd met betrekking tot de duur van de voorlopige hechtenis. De maximumgrenzen werden vastgesteld op drie, vier en zes maanden. De resultaten van deze simulaties zijn weergegeven in tabel 7.

Tabel 7: Mogelijk "uit te sparen" detentiec capaciteit volgens 3 scenario's van begrenzing van de duur van de voorlopige hechtenis voor de categorie 'andere' misdrijven

Scenario	Gemiddelde overschrijdingstemijn (in dagen)*	Aantal hechtenissen boven drempel (gem./jaar)	Uitsparing op gemiddelde dagpopulatie
A >3 maanden	84,4	1452,0	340,4
A >4 maanden	87,5	985,4	239,5
A >6 maanden	104,7	433,8	126,2

- * Om de werkelijke gemiddelde duur van de voorhechtenis voor deze langdurige hechtenissen (> 3, 4 of 6 maanden) te bekomen, dient de gemiddelde overschrijdingstermijn vermeerderd te worden met de respectievelijke maximumgrens, m.a.w. met 90 dagen (3 maanden), 120 dagen (4 maanden) of 180 dagen (6 maanden).

Zoals uit tabel 7 blijkt, kan de gemiddelde dagpopulatie voorlopig gehechten (met inbegrip van niet-definitief veroordeelden) via de invoering van een maximumduur van de voorlopige hechtenis die voor de categorie 'andere' misdrijven wordt vastgesteld op drie maanden, met zo'n 340 eenheden worden verminderd. Het aantal voorhechtenissen met een duur van meer dan drie maanden bedraagt in dit geval jaarlijks gemiddeld 1452 eenheden; deze hechtenissen duren gemiddeld 174,4 dagen, hetgeen neerkomt op een gemiddelde overschrijdingstermijn van 84,4 dagen (= 174,4 dagen verminderd met 90 dagen, oftewel drie maanden). Volgens de formule $Stock = Flux * Duur$, geeft dit een besparing van 340,4 plaatsen, nl.: $Stock = (1452 * 84,4) / 360 = 340,4^{21}$.

Zoals verder ook nog uit tabel 7 kan worden afgeleid, leidt een begrenzing van de maximumduur van de voorlopige hechtenis op hogere drempels logischerwijze tot een beperktere reductie in de gemiddelde dagpopulatie: ongeveer 240 eenheden bij invoering van een maximumduur van vier maanden, iets meer dan 120 eenheden bij een maximumduur van zes maanden (telkens beperkt tot de categorie 'andere' misdrijven). Voor de categorie misdrijven tegen de fysieke integriteit van personen werd uitgegaan van de hypothese dat de voorlopige hechtenis voor deze categorie aan geen enkele begrenzing onderworpen zou zijn.

Voor één jaar uit de bestudeerde periode 1996-2000, nl. het jaar 1999, werd de analyse nog iets verder uitgespit, en werd - onder de hypothese van een begrenzing van de maximumduur van de voorlopige hechtenis tot drie maanden, en dit uitsluitend voor de categorie 'andere' misdrijven - nagegaan (1) welke strafinrichtingen (waar uiteraard voorlopig gehechten worden ontvangen) in hoofdzaak zouden 'profiteren' van de aldus bekomen vermindering van de dagpopulatie (het gaat om de strafinrichtingen waar de initiële opsluiting plaatsvond!), en (2) op welke misdrijven (binnen de brede categorie 'andere' misdrijven) de begrenzing van de maximumduur vooral betrekking zou hebben, en (3), in een bijkomende studie (dossieronderzoek op een steekproef) nagegaan in welke mate de uitsluiting van illegale vreemdelingen van enige begrenzing van de duur van de voorlopige hechtenis zou wegen op de bekomen "uitsparingen".

3.2.1 Uit te sparen detentiecapaciteit naargelang strafinrichting (van de initiële opsluiting)

Voor wat het eerste aspect betreft, reveleert de analyse een aantal interessante bevindingen. Zo blijkt uit de analyse dat de meeste opsluitingen (als beklaagde of niet-definitief veroordeelde; beide misdrijfgroepen samen) een aanvang nemen in de strafinrichtingen van Vorst (24,8% van het totaal aan-

tal opsluitingen), Antwerpen (19,0%) en Lantin (10,4%). Deze drie inrichtingen "verwerken" samen m.a.w. meer dan de helft van het totaal aantal preventieve hechtenissen.

Tabel 8: Aantal opsluitingen, gemiddelde duur van de voorhechtenis en geschatte gemiddelde dagpopulatie, naar gevangenis (alle groepen samen, alle misdrijven, jaar 1999)

Inrichting	N	%	Gem. duur (dagen)	GDP geschat
Antwerpen	1662	19,0	53,7	248,0
Mechelen	223	2,5	61,1	37,9
Turnhout	153	1,7	74,1	31,5
Sint-Gillis	50	0,6	112,0	15,6
Leuven Centraal	1	0,0	4,0	0,0
Vorst	2172	24,8	104,0	627,7
Leuven-Hulp	277	3,2	80,4	61,8
Brugge	489	5,6	77,8	105,6
Ieper	196	2,2	78,2	42,6
Gent	371	4,2	65,8	67,8
Oudenaarde	83	0,9	58,3	13,4
Dendermonde	223	2,5	69,7	43,2
Mons	354	4,0	81,8	80,4
Tournai	204	2,3	89,4	50,7
Jamioulx	402	4,6	104,2	116,3
Lantin	910	10,4	81,6	206,1
Verviers	120	1,4	99,2	33,1
Huy	64	0,7	90,6	16,1
Hasselt	207	2,4	54,7	31,5
Tongerren	161	1,8	77,1	34,5
Arlon	64	0,7	62,9	11,2
Namur	307	3,5	84,2	71,8
Dinant	66	0,8	72,9	13,4
Totaal	8759	100,0	80,6	1959,9

Voor wat de gemiddelde duur van de hechtenis (alle misdrijven samen) betreft, is de enorme variatie naargelang strafinrichting zeer opvallend. Een aantal strafinrichtingen (in het Brusselse en het Franstalige landsgedeelte) scoren op dit vlak zeer hoog (> 3 maanden): Sint-Gillis (112,0 dagen), Jamioulx (104,2 dagen), Vorst (104,0 dagen), Verviers (99,2 dagen), en Hoei (90,6 dagen). De gemiddelde duur van de voorlopige hechtenis is daarentegen eerder laag (< 2 maanden) te noemen in een aantal - Vlaamse - strafinrichtingen: Antwerpen (53,7 dagen), Hasselt (54,7 dagen) en Oudenaarde (58,3 dagen).

De gemiddelde duur van de voorlopige hechtenis, gekoppeld aan het aantal insluitingen als beklagde (of niet-definitief veroordeelde) levert geschatte gemiddelde dagpopulaties op zoals die in tabel 8 worden weergegeven ($Stock = Flux \cdot Duur / 360$). Niet geheel onverwacht scoort Vorst ook hier erg hoog, met een geschatte gemiddelde dagpopulatie van 627,7 eenheden. Merk op dat het hier gaat om de strafinrichting waar de initiële opsluiting van start ging en dat bijgevolg geen rekening is gehouden met eventuele latere transfers. Andere inrichtingen die op dit vlak hoog scoren, zijn de strafinrichtingen te Antwerpen (248 gedetineerden), Lantin (206,1), Jamioulx (116,3) en Brugge (105,6).

Wanneer vervolgens wordt berekend welke "uitsparing" via de invoering van een maximumduur van de voorlopige hechtenis (tot drie maanden, voor de categorie 'andere' misdrijven) kan worden bereikt op het vlak van de gemiddelde dagpopulatie, dan blijkt dat de grootste vermindering kan worden bekomen in de strafinrichting te Vorst (zie tabel 9). Voor deze inrichting zou een reductie van 156,5 gedetineerden verwacht mogen worden (of 45% van de totale verwachte vermindering voor alle inrichtingen samen, berekend op basis van de gemiddelde duur van de hechtenis in 1999: $n=346,2$, onder de hypothese dat de volledige duur van de voorlopige hechtenis terug te voeren is tot de initiële strafinrichting van opsluiting). Andere inrichtingen waar een belangrijke (> 20 eenheden), doch veel minder grote vermindering van de gemiddelde dagpopulatie kan worden bereikt, zijn de inrichtingen te Lantin (-35,9 eenheden), Antwerpen (-27,1), en Jamioulx (-22,8).

De zeer uitgesproken potentiële "uitsparing" in de strafinrichting te Vorst is enerzijds te verklaren door de vrij hoge gemiddelde duur van de voorlopige hechtenissen van meer dan drie maanden (voor de categorie 'andere' misdrijven) in Vorst ($90 + 99,2$ dagen = 189,2 dagen), maar anderzijds vooral ook door het erg groot aantal opsluitingen binnen de categorie 'andere' misdrijven met een periode van voorhechtenis van meer dan drie maanden ($n=568$) (zie tabel 9). Andere inrichtingen kennen een nog hogere gemiddelde duur van de voorlopige hechtenis (van meer dan drie maanden, voor de categorie 'andere' misdrijven), maar hebben jaarlijks een veel kleiner aantal langdurige voorlopige hechtenissen te verwerken (categorie 'andere' misdrijven), hetgeen maakt dat de mogelijke uitsparing er in absolute cijfers ook relatief beperkt blijft. Dit is bijvoorbeeld het geval voor de inrichtingen te Namen (gemiddelde overschrijdingstermijn = 123,7 dagen), Hasselt (109,6 dagen), en Leuven-Hulp (106,5 dagen). Hierbij dient ook nog opgemerkt te worden dat binnen de pe-

Tabel 9: "Uit te sparen" detentiecapaciteit naar strafinrichting, onder de hypothese van een begrenzing van de duur van de voorhechtenis tot 3 maanden voor 'andere' misdrijven (1999)

Inrichting	Gemiddelde overschrijdingstermijn (in dagen)	Aantal hechtenissen boven drempel van 3 maanden	Uitsparing op gemiddelde dagpopulatie
Antwerpen	65,4	149	27,1
Mechelen	84,1	20	4,7
Turnhout	90,5	19	4,8
Sint-Gillis	61,6	11	1,9
Leuven-Centraal	-	0	-
Vorst	99,2	568	156,5
Leuven-Hulp	106,5	38	11,2
Brugge	79,1	85	18,7
Ieper	70,0	31	6,0
Gent	72,1	50	10,0
Oudenaarde	47,6	11	1,5
Dendermonde	43,2	37	4,4
Mons	76,9	53	11,3
Tournai	73,8	32	6,6
Jamioulx	88,2	93	22,8
Lantin	75,2	172	35,9
Verviers	59,7	14	2,3
Huy	55,5	2	0,3
Hasselt	109,6	13	4,0
Tongeren	86,5	25	6,0
Arlon	59,4	5	0,8
Namur	123,7	25	8,6
Dinant	38,0	8	0,8

* Om de werkelijke gemiddelde duur van de voorhechtenis voor deze langdurige hechtenissen (> 3 maanden) te bekomen, dient de gemiddelde overschrijdingstermijn vermeerderd te worden met 90 dagen (3 maanden).

Tabel 10: Totaal aantal voorlopige hechtenissen (alle misdrijven samen), aantal langere voorhechtenissen (categorie 'andere' misdrijven), en geschatte en potentieel uit te sparen gemiddelde dagpopulatie naargelang strafinrichting (jaar 1999)

Inrichting	Aantal opsluitingen			Geschatte GDP		
	Totaal aantal (G+A)	A > 3 maanden	%	Totaal	Uitsparing	%
Antwerpen	1662	149	9,0	248,0	27,1	10,9
Mechelen	223	20	9,0	37,9	4,7	12,3
Turnhout	153	19	12,4	31,5	4,8	15,2
Sint-Gillis	50	11	22,0	15,6	1,9	12,1
Leuven Centraal	1	0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vorst	2172	568	26,2	627,7	156,5	24,9
Leuven-Hulp	277	38	13,7	61,8	11,2	18,2
Brugge	489	85	17,4	105,6	18,7	17,7
Ieper	196	31	15,8	42,6	6,0	14,2
Gent	371	50	13,5	67,8	10,0	14,8
Oudenaarde	83	11	13,3	13,4	1,5	10,8
Dendermonde	223	37	16,6	43,2	4,4	10,3
Mons	354	53	15,0	80,4	11,3	14,1
Tournai	204	32	15,7	50,7	6,6	13,0
Jamioulx	402	93	23,1	116,3	22,8	19,6
Lantin	910	172	18,9	206,1	35,9	17,4
Verviers	120	14	11,7	33,1	2,3	7,0
Huy	64	2	3,1	16,1	0,3	1,9
Hasselt	207	13	6,3	31,5	4,0	12,6
Tongeren	161	25	15,5	34,5	6,0	17,4
Arlon	64	5	7,8	11,2	0,8	7,4
Namur	307	25	8,1	71,8	8,6	12,0
Dinant	66	8	12,1	13,4	0,8	6,3
Totaal	8759	1461	16,7	1959,9	346,2	17,7

iode van voorlopige hechtenis ook periodes werden meegerekend van verblijf in psychiatrische annexen (inobservatiestelling in het kader van de wet op het sociaal verweer), hetgeen misschien de vrij hoge gemiddelde duur van de voorlopige hechtenis in bepaalde inrichtingen verklaart.

Wanneer één en ander wordt bekeken in relatie tot de globale (geschatte) gemiddelde dagpopulatie beklaagden (en niet-definitief veroordeelden), dan blijkt dat relatief gezien vrijwel in elke strafinrichting (die voorlopig gehechten ontvangt) een vermindering van de betrokken gemiddelde dagpopulatie mag worden verwacht van meer dan 10% (zie tabel 10). Uitzondering hierop vormen de strafinrichtingen Leuven-Centraal (0,0%), Hoei (1,9%), Dinant (6,3%), Verviers (7,0%) en Aarlen (7,4%).

De sterkste reductie - proportioneel t.o.v. de totale dagpopulatie - zou worden bereikt in Vorst (bijna één vierde minder beklaagden of niet-definitief veroordeelden). Belangrijkste reden hiervoor is dat deze inrichting relatief gezien veel opsluitingen kent met een periode van voorhechtenis van meer dan drie maanden (categorie 'andere' misdrijven; zie tabellen 9 en 10), en dat ook de gemiddelde duur er vrij hoog ligt (cfr. tabel 8 - gemiddelde duur globaal: alle misdrijven - en tabel 9 - gemiddelde overschrijdingstermijn: categorie 'andere' misdrijven). Gelijkaardig kan een belangrijke vermindering van de gemiddelde dagpopulatie bijvoorbeeld ook in de strafinrichting van Leuven-Hulp worden bereikt, zij het dat daar andere elementen meespelen: deze strafinrichting kent (allesszins voor de categorie 'andere' misdrijven) relatief weinig opsluitingen die de drie maand overschrijden (cfr. tabel 10, kolom 3-4: 13,7%), maar hun gemiddelde duur (overschrijdingstermijn) is wel bijzonder lang (cfr. tabel 9, kolom 2: 106,5 dagen), hetgeen ook maakt dat de uiteindelijke potentiële "uitsparing" op de gemiddelde dagpopulatie relatief gezien vrij groot is (cfr. tabel 10, kolom 7: 18,2%). Omgekeerd kent bijvoorbeeld de gevangenis van Sint-Gillis een relatief gezien belangrijk aantal hechtenissen van meer dan 3 maanden voor de categorie 'andere' misdrijven (cfr. tabel 10, kolom 3-4: 22,0%), maar is de gemiddelde overschrijdingstermijn van deze hechtenissen eerder aan de lage kant (cfr. tabel 9, kolom 2: 61,6 dagen): dit maakt dat de relatieve "uitsparing" op de gemiddelde dagpopulatie beperkt blijft (tabel 10, kolom 7: 12,1%).

Zoals uit tabel 10 ook nog blijkt, zou op de gemiddelde dagpopulatie die op 1959,9 eenheden werd geschat (het gaat hier niet om alle opsluitingen, maar enkel om die opsluitingen die binnen één van de zes eerder beschreven detentietrajecten of groepen ressorteren), globaal genomen voor 1999 een "uitsparing" kunnen worden gerealiseerd van 17,7%, of, in absolute cijfers, van 346,2 eenheden. Concreet betekent dit een vermindering van de populatie beklaagden in 1999 van 1960 personen (geschatte GDP) naar 1614 personen. Op een totale gemiddelde dagpopulatie in 1999 van 8548 gedetineerden (Rihoux, 2000, p.32²²) levert dergelijke uitsparing een gemiddelde dagpopulatie van ongeveer 8200 gedetineerden op. De hier beschreven reductie werd gerealiseerd door 1461 opsluitingen binnen de categorie 'andere' misdrijven die de drempel van drie maanden voorhechtenis over-

schrijden (= 16,7% op het totaal aantal opsluitingen): dit aantal opsluitingen vermenigvuldigd met de gemiddelde overschrijdingstermijn, gedeeld door 360, geeft uiteindelijk 346,2 eenheden die men op de gemiddelde dagpopulatie kan uitsparen.

3.2.2 *Misdrijven waarop de "uitsparing" betrekking heeft*

Voor het jaar 1999 werd eveneens nader bekeken op welke inbreuken de invoering van een maximumduur voor de voorlopige hechtenis, begrensd tot drie maanden en uitsluitend toegepast op de categorie 'andere' misdrijven (d.w.z. geen aantasting van de fysieke integriteit van personen), betrekking zou hebben.

Zoals uit tabel 11 blijkt, zou dergelijke maatregel vooral raken aan de opsluitingen voor drugs misdrijven en diefstal: maar liefst 39,1% (of 571 opsluitingen) van het totaal aantal opsluitingen met een periode van voorhechtenis van meer dan drie maanden (n=1461), heeft betrekking op *minstens* een drugs misdrijf (combinaties met andere misdrijven zijn mogelijk), 32,9% van deze opsluitingen betreft diefstallen. Andere misdrijven die vrij sterk vertegenwoordigd zijn (> 10%) binnen de opsluitingen met een periode van voorhechtenis van meer dan drie maanden, zijn de misdrijven bendevorming (16,5%), andere delicten (14,4%), valsheid in geschriften (11,5%) en heling (10,5%)²³.

3.2.3 *Uitsparing met uitsluiting van illegale vreemdelingen (dossieronderzoek)*

Met betrekking tot de opsluitingen (jaar 1999) met een periode van voorhechtenis van meer dan drie maanden voor de delicten 'drugs' en/of 'diefstal', eventueel gecombineerd met andere misdrijven, doch zonder dat er daarbij sprake is van een aantasting van de fysieke integriteit, werd via dossieronderzoek - aansluitend op de analyse van de SIDIS-data - ook nagegaan in welke mate het daarbij gaat om gedetineerden van vreemde nationaliteit die bovendien niet gerechtigd zijn in het land te verblijven. Bedoeling hiervan was de impact te bestuderen van de begrenzing van de duur van de voorlopige hechtenis (tot drie maanden) *met uitsluiting van* deze categorie van gedetineerden met vreemde nationaliteit zonder recht op verblijf. Deze beperking (van de categorie waarvoor de duur zou worden begrensd) werd ingegeven door twee argumenten: enerzijds door de vraag naar de politieke haalbaarheid van de voorgestelde hervorming, anderzijds door het gegeven dat een aanhoudingsmandaat wettelijk gezien kan worden uitgevaardigd op grond van redenen van gevaar voor onttrekking aan het gerecht (hetgeen bij illegaal verblijf verondersteld kan worden).

Op basis van de SIDIS-gegevens werd vastgesteld dat er in 1999 sprake was van 1461 opsluitingen als beklagde of niet-definitief veroordeelde voor de zgn. categorie 'andere' misdrijven waarbij de periode van voorhechtenis meer dan drie maanden bedroeg. In totaal hadden 1021 van deze 1461 opsluitingen betrekking op één of meerdere drugsdelicten en/of één of meerdere diefstallen, eventueel gecombineerd met andere delicten (uitgezonderd

misdrijven die een aantasting van de fysieke integriteit inhouden). Een begrenzing van de duur van de voorlopige hechtenis tot drie maanden zou in dit geval (voor de misdrijven 'drugs' en/of 'diefstal' zonder aantasting van de fysieke integriteit) een reductie op de gemiddelde dagbevolking opleveren van 237 eenheden²⁴. Naar nationaliteit toe bleek het in 673 van deze 1021 opsluitingen voor 'drugs' en/of 'diefstal' te gaan om gedetineerden met *vreemde nationaliteit*. Uit dit totaal pakket van 673 relevante opsluitingen werd voor een inschatting van de uitsparing met uitsluiting van illegale vreemdelingen een steekproef samengesteld van 25%, hetgeen neerkomt op een geselecteerd staal van 168 opsluitingen²⁵.

Tabel 11: Verdeling van de langdurige voorlopige hechtenissen (> 3 maanden) over de verschillende misdrijven binnen de categorie 'andere' (1999)

Misdrijven	N	%
Drugs	571	39,1
Diefstal	481	32,9
Bendevorming	241	16,5
Andere misdrijven	211	14,4
Valsheid in geschriften	168	11,5
Heling	153	10,5
Oplichting	116	7,9
Wapens	41	2,8
Vreemdelingen	35	2,4
Bedreigingen	21	1,4
Inmenging-aanmatiging	17	1,2
Afpersing	16	1,1
Misbruik van vertrouwen	16	1,1
Ontucht-prostitutie	11	0,8
Beschadiging-vernieling	7	0,5
Smaad	3	0,2
Vervalsing aandelen	2	0,1
Ondernemingen	1	0,1
Verduistering	1	0,1
Totaal opsl. 'andere' > 3m	1461	

Het dossieronderzoek wees uit dat van de 168 opsluitingen slechts 59 opsluitingen (of 35,1%), betrekking hebben op vreemdelingen waarvan met zekerheid kan worden gesteld dat zij bij hun invrijheidstelling recht hadden op verblijf in België. Voor één dossier ontbrak enige registratie, en in 5 dossiers kon de verblijfstoestand niet worden achterhaald op basis van het dossier. In 103 dossiers (61,3%) had de betrokken gedetineerde *geen recht op verblijf* in België. Verder werd voor de opsluitingen van gedetineerden met vreemde nationaliteit zonder recht op verblijf (n=103) binnen de steekproef een gemiddelde duur van de voorhechtenis geobserveerd van 193,8 dagen. Deze beide vaststellingen leidden ons tot de conclusie dat, indien men ervan uit zou gaan dat de binnen de *steekproef* geobserveerde waarden (61,3 % illegale vreemdelingen; gemiddelde duur voorhechtenis van 193,8 dagen), zich ook als dusdanig binnen de totale populatie zouden reflecteren, de totale uitsparing op de gemiddelde dagpopulatie zou neerkomen op een vermindering met 118,2 gedetineerden²⁶ (tegenover 237 indien illegale vreemdelingen niet zouden worden uitgesloten). Uitsluiting van de illegale vreemdelingen van de begrenzing van de maximumduur voor de voorlopige hechtenis doet de mogelijke "uitsparing" op de gemiddelde dagpopulatie dus fors slinken (althans voor de misdrijven drugs en/of diefstal, zonder aantasting van de fysieke integriteit).

4. Bij wijze van besluit

In de cohortestudie werd voor de opsluitingen als beklagde en niet-definitief veroordeelde in de jaren 1996 tot en met 2000 berekend welke duur van de detentie in voorlopige hechtenis wordt ondergaan, en dit naargelang er bij de gepleegde feiten waarvoor men werd ingesloten, al dan niet sprake was van enige aantasting van de fysieke integriteit van personen. Dergelijke studie laat o.m. toe te berekenen wat de effecten zouden kunnen zijn van de invoering van een maximumduur voor de voorlopige hechtenis op de gemiddelde dagelijkse penitentiaire bevolking.

De verrichte cohortestudie levert enkele interessante bevindingen op. Vooreerst werd vastgesteld dat de duur van de (ononderbroken periodes van) voorlopige hechtenis (als prioritaire wettelijke toestand) in de betrokken jaren rond de 80 dagen schommelt. Ongeveer 70% van alle opsluitingen kent een periode van voorhechtenis met een duur van minder dan drie maanden. Naar detentieverloop toe heeft ongeveer de helft van de opsluitingen betrekking op opsluitingen waarbij men de volledige detentieperiode onder het statuut van beklagde doorbrengt.

Voor wat de analyse naar misdrijfcategorie toe betreft, werden twee belangrijke vaststellingen gedaan. Ten eerste lijkt er voor de misdrijven tegen de fysieke integriteit van personen een iets sterkere tendens te bestaan dan voor de 'andere' misdrijven om een aaneensluitende periode van voorlopige hechtenis én strafuitboeting (d.w.z. zonder tussentijdse invrijheidstelling) in hechtenis door te brengen. Ten tweede werd opgemerkt dat de opsluitingen met een langere periode van voorhechtenis (> 3 maanden) iets sterker verte-

genwoordigd zijn bij de misdrijven tegen de fysieke integriteit van personen, al zijn de verschillen tussen de beschouwde misdrijfcategorieën (misdrijven tegen de fysieke integriteit vs. andere misdrijven) niet bijzonder groot.

Op het vlak van de effectmeting van de invoering van een maximumduur voor de voorlopige hechtenis werden (voor de totaliteit van de opsluitingen in de periode 1996-2000) drie scenario's uitgetest, die alle betrekking hebben op de invoering van een maximumduur voor de voorlopige hechtenis ten aanzien van de categorie 'andere' misdrijven, maar waarbij de maximumgrens varieert van drie, vier tot zes maanden. Uiteraard wordt de grootste "uitsparing" op de gemiddelde dagpopulatie bereikt bij invoering van de 'lage' maximumgrens van drie maanden. De geschatte vermindering komt daarbij neer op zo'n 340 eenheden, hetgeen voor 1999 bijvoorbeeld geresulteerd zou hebben in een totale gemiddelde dagpopulatie van ongeveer 8200 gedetineerden (tegenover 8548 gedetineerden zonder vermindering). De potentiële reductie dient gelezen te worden als een 'minimale' vermindering, aangezien de gehanteerde onderzoekopzet maakt dat de duur van de voorhechtenis enigszins wordt onderschat. Enerzijds waren er op 15 mei 2001 (start van de analyse) nog een aantal voorhechtenissen lopende: deze hechtenissen werden bij de berekening van de duur van de voorlopige hechtenis beschouwd geworden als zijnde afgesloten op datum van 15 mei 2001. Anderzijds werd enkel de duur van de voorhechtenis berekend tot aan de overgang naar een definitieve wettelijke toestand. De verderzetting van de voorhechtenis heeft van dan af immers geen enkele determinerende invloed meer op de capaciteitsbezetting, met uitzondering evenwel van die situaties waarbij het slechts om zeer korte onderbrekingen voor strafuitboeting gaat en de voorhechtenis nadien gewoon verder blijft lopen als prioritaire wettelijke toestand. Met deze laatste hypothesen werd bij de berekening van de termijn van voorhechtenis geen rekening gehouden.

Een meer uitgediepte analyse voor het jaar 1999 (simulatie op basis van de hypothese van een plafonnering van de duur van de voorlopige hechtenis op drie maanden voor de categorie 'andere' misdrijven) laat zien dat een zeer belangrijk deel van de geschatte vermindering van de dagpopulatie ten goede zou komen aan de strafinrichting te Vorst (-156 eenheden, of ongeveer 45% van de reductie). Waar de reductie *relatief gezien* voor vrijwel elke strafinrichting (die voorgehechten ontvangt) meer dan 10% op de ingeschatte gemiddelde dagpopulatie beklagden (en niet-definitief veroordeelden) zou bedragen, zouden *in absolute cijfers* - naast de strafinrichting te Vorst - ook een aantal andere inrichtingen significant, zij het veel minder uitgesproken, kunnen profiteren van de invoering van een maximumduur voor de voorlopige hechtenis: dit is het geval voor de inrichtingen te Lantin (-35,9 eenheden), Antwerpen (-27,1), en Jamioulx (-22,8). De misdrijven (binnen de categorie 'andere' misdrijven) waarop de begrenzing van de maximumduur betrekking heeft, zijn overwegend drugsmisdrijven (bijna 40% van de opsluitingen met een voorhechtenis van meer dan 3 maanden, al dan niet gecombineerd met andere misdrijven) en diefstallen (ongeveer één derde van deze opsluitingen).

Waar de simulatie een potentiële reductie van de gemiddelde dagbevolking met 340 eenheden laat zien bij begrenzing van de maximumduur op drie maanden voor de categorie 'andere' misdrijven, en deze vermindering als minimum geïnterpreteerd moet worden, stelt zich anderzijds de vraag of de ingeschatte vermindering (voor de populatie beklaagden en niet-definitief veroordeelden) in werkelijkheid wel volledig zal worden gerealiseerd. Aan de ene kant is het uiteraard niet denkbeeldig dat de via de begrenzing van de duur van de voorlopige hechtenis zgn. "uitgespaarde" detentiecapaciteit in de toekomst gewoon zal worden ondergaan onder het statuut van definitief veroordeelde (= verplaatsingseffect). Aan de andere kant zou men evenwel ook kunnen argumenteren dat de begrenzing van de maximumduur van de voorlopige hechtenis geen verschuiving met zich meebrengt, maar daarentegen een matigend effect zal hebben op de straftoemeting, en met name op de duur van de uitgesproken gevangenisstraffen. Zo er sprake zou zijn van een neiging bij strafrechters om de periode van voorhechtenis te 'dekken' door een voldoende lange gevangenisstraf uit te spreken, dan zou de begrenzing van de maximumduur van de voorlopige hechtenis moeten leiden tot kortere gevangenisstraffen: een begrenzing van de maximumduur van de voorlopige hechtenis levert immers kortere detentieperiodes van voorlopige hechtenis op die door het veroordelend vonnis 'gedekt' moeten worden. Of de in deze studie berekende "uitsparing" in de praktijk bewaardheid zal worden, kan dus moeilijk bij voorbaat worden ingeschat. Eén en ander wordt namelijk mede beïnvloed door de effecten die dergelijke begrenzing zal hebben op de straftoemetingspraktijk. Wel kunnen kortere periodes van voorhechtenis gunstige effecten sorteren op het invrijheidstellingsbeleid in die zin dat aldus wordt vermeden dat de toelaatbaarheidsdatum voor vervroegde invrijheidstelling na afloop van de voorhechtenis reeds enige tijd overschreden is, of dat kan worden bekomen dat de overschrijding van de toelaatbaarheidsdatum alleszins tot een minimum wordt herleid.

De uitsparing van 340 eenheden, wanneer deze alleszins wordt gerelateerd aan de totale gemiddelde dagbevolking, lijkt ons verder ook eerder beperkt te zijn. Wanneer daarenboven ook illegale vreemdelingen van de maatregel zouden worden uitgesloten, dient men rekening te houden met een forse slinking van de mogelijkerwijze te realiseren uitsparing - zoals blijkt uit een bijkomend dossieronderzoek dat ter zake werd verricht. Bijkomende te overwegen beleidsopties zijn o.i. bijv. de uitbreiding van de categorie misdrijven waarop besparingen zouden kunnen worden gedaan (bijv. ook naar niet-intentionele delicten toe), de verlaging van de maximumdrempel voor de duur van de voorlopige hechtenis voor 'andere' misdrijven tot bijvoorbeeld twee maanden, de invoering van een maximumgrens voor de duur van de voorlopige hechtenis ten aanzien van (sommige) misdrijven die een aantasting van de fysieke integriteit inhouden, ...

(1) De populatie 'beklaagden' wordt omschreven volgens de criteria zoals die tot voor kort in België werden weerhouden, nl. personen die uitsluitend zijn opgesloten op grond van een beslissing die nog niet definitief is. Er wordt geen (!) rekening gehouden met de definitief veroordeelden ten aanzien van wie eveneens een aanhoudingsmandaat is uitgevaardigd. Recent lijkt evenwel een andere telmethode gehanteerd te worden (cfr. *Jaarverslag 1999* van het Directoraat-generaal Strafinrichtingen) in die zin dat voortaan het statuut van beklagde als prioritaire wettelijke toestand wordt gehanteerd (uitgebreid tot de categorie gedetineerden die terzelfdertijd ook een straf ondergaan).

(2) De cijfers weergegeven in figuur 1 zijn berekend op basis van de databestanden die door A. Rihoux in het kader van haar onderzoeken naar de ontwikkeling van een projectie-instrument voor de evolutie van de gevangenisbevolking werden gebruikt, en werden verkregen via een extractie uit de SIDIS-databank door het Centrum voor Informatieverwerking (CIV) van het Ministerie van Justitie. Zie hiervoor: Rihoux, A. (o.l.v. Prof. G. Houchon en Prof. F. Brion), *Développement de modèles de projections pour la population pénitentiaire belge*, Louvain-la-Neuve, Université Catholique de Louvain, Unité de Criminologie, september 1998, 150p. + bibl. + bijl.; Rihoux, A. (o.l.v. Prof. F. Brion), *Développement et valorisation des instruments d'aide en politique criminelle*, Louvain-la-Neuve, Université Catholique de Louvain, Unité de Criminologie, mei 2000, 82p. + bibl. De in het kader van onze cohortestudie gehanteerde data (*infra*, par. 2) werden daarentegen bekomen via een extractie door het Directoraat-generaal Strafinrichtingen medio mei 2001 en wijken lichtjes af van de door Rihoux gepubliceerde cijfers. Mogelijke verklaringen voor deze kleine verschillen zijn o.a. een verkeerde of andere definiering van de zoekcriteria bij de extractie uit de databank, of correcties die intussentijd (tussen beide extracties) in de SIDIS-data werden aangebracht.

(3) Deltenre, S. en Maes, E., "Effectmeting van enkele mogelijke wetswijzigingen op het vlak van de voorlopige hechtenis", *Panopticon*, 2002 (te verschijnen).

(4) De detentieduur werd hier berekend via de formule $\text{Duur} = \text{Stock} / \text{Flux} \cdot 12$ (het product dient gedeeld te worden door 12 wanneer de duur wordt uitgedrukt in maanden). De gemiddelde dagpopulatie (Stock) wordt immers bepaald door zowel de input (flux, of aantal opsluitingen) als de duur van het verblijf, nl. $\text{Stock} = \text{Flux} \cdot \text{Duur} / 12$. Het resultaat dat op basis van hoger vermelde formule wordt bekomen, is niet het resultaat van een meting van de werkelijke detentieduur (enkel via cohorte-studie te realiseren), maar dient beschouwd te worden als een nuttige indicator van de gemiddelde detentieduur om fluctuaties doorheen de tijd te bestuderen of internationaal vergelijkend onderzoek door te voeren. Zie hiervoor: Tournier, P., "Apports de la démographie à l'étude du changement dans l'univers carcéral (1978-1988-1998)", in Veil, C. en Lhuillier, D. (red.), *La prison en changement*, Ramonville Saint-Agne, Éditions Érès, 2000, 103-126; Tournier, P., "Prisons d'Europe, inflation carcérale et surpeuplement", *Questions Pénales*, mars 2000, XIII.2, 1-4.

(5) Globaal genomen laat de evolutie van de dagpopulatie, het jaarlijks aantal opsluitingen en de gemiddelde duur zien dat de fluctuatie van de gemiddelde dagpopulatie de beweging van het aantal opsluitingen volgt. De kloof tussen beide trendlijnen (populatie en opsluitingen) wordt doorheen de tijd evenwel steeds groter onder invloed van een alsmar toenemende hechtenisduur.

(6) Pas vanaf 1989 is er sprake van een afnemende hechtenisduur, zij het slechts voor een korte periode (1989-90). In 1992 neemt de detentieduur fors toe, +51% ten opzichte van 1980, om nadien te blijven schommelen rond een niveau dat 40 à 50% hoger ligt dan dat van 1980.

(7) De mogelijkerwijze 'uit te sparen' dagpopulatie kan immers worden berekend aan de hand van de formule $\text{Stock} = \text{Flux} \cdot \text{Duur}$. Indien als 'Flux' het jaarlijks aantal opsluitingen van lange duur (boven een bepaalde termijn) en als 'Duur' de overschrijdings-termijn (= verschil tussen gemiddelde duur van de lange hechtenissen en de in te voeren maximale termijn) wordt genomen, dan geeft de bekomen uitkomst de 'Stock'

weer die men bij toepassing van de maximumduur in de toekomst niet meer zou terugvinden in de gemiddelde dagpopulatie. Een concreet voorbeeld kan één en ander verduidelijken. Stel dat via een wetswijziging een maximumduur van 12 maanden wordt vastgesteld, dat de gemiddelde werkelijke duur van de voorhechtenis voor lange hechtenissen (d.i. > 12 maanden) 14 maanden bedraagt (de gemiddelde overschrijdingstermijn is dan 2 maanden), en dat er 900 opsluitingen zijn waarvan de duur de wettelijk in te voeren maximumduur overschrijdt. De "uit te sparen" gemiddelde dagpopulatie (Stock) zou in dat geval neerkomen op 150 eenheden, nl. $stock = 900 (flux) \cdot 2 (duur) / 12$.

(8) Logischerwijze werden voorlopige hechtenissen die werden onderbroken door een tussentijdse invrijheidstelling, dus ook telkens als afzonderlijke detentieperiode beschouwd.

(9) Het aantal opsluitingen is hier, anders dan in voorgaande alinea gesteld (cfr. tabel 2: *Tot. no. ecrou*), het aantal opsluitingen waarvoor de historie van de wettelijke toestand beschikbaar is (cfr. tabel 2: *Tot. historique*).

(10) Als opsluiting als "beklaagde" (PREV) werd beschouwd: de opsluiting als beklagde in observatie (in toepassing van de wet op de bescherming van de maatschappij), de opsluiting onder medebrengingsbevel, aanhouding ter zitting, bevel tot aanhouding, in staat van beschuldiging, of onder bevel tot aanhouding met het oog op de onmiddellijke verschijning.

(11) Onder "niet-definitief veroordeelden" (CND) werden niet enkel de definitief veroordeelden in strikte zin verstaan, maar ook de niet-definitief geïnterneerden in het kader van de wet op de bescherming van de maatschappij.

(12) De categorie "definitief veroordeelden" (CD) tenslotte omvat de definitief veroordeelden die enkel plaatsvervangende straffen ondergaan, definitief veroordeelden die criminele, correctionele of politiestraf(fen) ondergaan, en de definitief geïnterneerden in het kader van de wet op de bescherming van de maatschappij.

(13) Een aantal opsluitingen hadden geen betrekking op een toestand van voorlopige hechtenis of niet-definitieve veroordeling, de opsluiting als beklagde of niet-definitief veroordeelde was chronologisch gezien niet de eerste wettelijke toestand, de opsluiting als beklagde was niet de prioritaire, doch bijkomende wettelijke toestand, binnen eenzelfde tijdsperiode werden twee prioritaire wettelijke toestanden geregistreerd, ...

(14) De omschrijving "aantasting van de fysieke integriteit" is zeer ruim geïnterpreteerd geworden, in die zin dat: (1) onder deze noemer ook delicten werden opgenomen die op zich weliswaar geen aantasting van de fysieke integriteit inhouden, maar wel gevolgen kunnen hebben op dit vlak (bijv. misdrijfcode KF42.01: achterlaten van kind), (2) ook niet-intentionele geweldsdelicten als delict onder de omschrijving "aantasting van de fysieke integriteit" werden ondergebracht (bijv. KF46.01: onopzettelijke slagen en verwondingen), (3) een aantal delicten onder deze noemer werden geplaatst omwille van de aard en positie van het slachtoffer (bijv. KF37.32A: prostitutie - aanwerving van een minderjarige), en (4) onder de categorie "aantasting van de fysieke integriteit" ook een aantal delicten werden opgenomen waarbij in strikt juridische zin geen sprake is van "geweld", maar waar wel in feite een aantasting van de fysieke integriteit verondersteld moet worden (bijv. KF37.01 en KF37.02: aanranding van de eerbaarheid zonder geweld).

(15) Zo blijkt o.m. uit onderzoek dat ook magistraten zich bij de beslissing over de aanhouding laten leiden door het al dan niet voorkomen van geweld. Zie o.m.: Snacken, S. (promotor), De Buck, K., D'Haenens, K., Raes, A., en Verhaeghe, P., *Onderzoek naar de toepassing van de voorlopige hechtenis en de vrijheid onder voorwaarden*, Brussel, VUB/NICC, 1996-97, 174p. + bibl.; Snacken, S. (promotor), Deltenre, S., Vanneste, C., Raes, A. en Verhaeghe, P., *Kwalitatief onderzoek naar de toepassing van de voorlopige hechtenis en de vrijheid onder voorwaarden/Recherche qualitative sur l'application de la détention préventive et de la liberté sous conditions*, Brussel, VUB/NICC, 1998-99, 244p. + bijl.

- (16) De misdrijfcodes zijn dus m.a.w. niet verder aangevuld of aangepast naar aanleiding van bijkomende of andersluidende kwalificaties in de loop van het afgelegde detentieparcours, maar hebben uitsluitend betrekking op de feiten waarvoor men in voorlopige hechtenis werd genomen of een niet-definitieve veroordeling opliep.
- (17) In deze categorie 'andere' misdrijven zijn ook de misdrijven opgenomen die in de SIDIS-nomenclatuur worden aangegeven met de code KF99.99 (andere misdrijven).
- (18) Men kan zich hierbij trouwens ook de pertinente vraag stellen voor hoeveel van deze straffen de uitvoering überhaupt zou zijn gevorderd geworden indien er geen sprake zou zijn geweest van een opsluiting als beklagde (of ND-veroordeelde).
- (19) Dit totaal aantal opsluitingen ($n=46.362$) komt niet perfect overeen met het totaal aantal opsluitingen over dezelfde periode voor de zes verschillende groepen samen ($n=46.467$) gezien - na kruising van het initiële bestand met het gegevensbestand met de misdrijfcodes per opsluiting - over een aantal hechtenissen onvoldoende gegevens beschikbaar bleken. Het verschil ($n=105$) blijkt nochtans beperkt te zijn.
- (20) Zie in verband met de (evolutie van de) duur van de voorlopige hechtenis o.m. ook volgende studies: Snacken, S. (promotor), De Buck, K., D'Haenens, K., Raes, A., en Verhaeghe, P., *Onderzoek naar de toepassing van de voorlopige hechtenis en de vrijheid onder voorwaarden*, Brussel, VUB/NICC, 1996-97, 174p. + bibl.; Vanneste, C. en Verhaeghe, P., "Penitentiaire inflatie: kennis van het verschijnsel, de factoren die het proces beïnvloeden en mogelijke aanbevelingen", *Winket*, 1998, nr. 3, 17-24.
- (21) Opgemerkt zij dat het product van de flux en de duur in de formule gedeeld moet worden door het aantal dagen, aangezien ook de gemiddelde duur (en de overschrijdingstermijn) in aantal dagen werd uitgedrukt. Het aantal dagen per jaar werd vastgesteld op 360, aangezien bij de berekening van de duur van de voorlopige hechtenis één maand werd gelijkgesteld met 30 dagen.
- (22) Rihoux, A. (o.l.v. Prof. F. Brion), *Développement et valorisation des instruments d'aide en politique criminelle*, Louvain-la-Neuve, Université Catholique de Louvain, Unité de Criminologie, mai 2000, 82p. + bibl.
- (23) Aangezien combinaties van misdrijven kunnen voorkomen - voor het totaal aantal opsluitingen ($n=1461$) werden 2112 misdrijven geregistreerd - mogen de in tabel 11 weergegeven percentages en absolute aantallen niet zomaar gecumuleerd worden.
- (24) Voor de opsluitingen waarvan sprake ($n=1021$, alle nationaliteiten samen) werd een gemiddelde duur van voorhechtenis geobserveerd van 173,6 dagen, hetgeen een overschrijdingstermijn oplevert van 83,6 dagen indien een plafonnering op drie maanden wordt gevisieerd (nl. $173,6 - 90 = 83,6$). De mogelijke uitsparing bedraagt dan ook 237 eenheden, nl.: $1021 * 83,6 / 360$.
- (25) Naast de gegevens die met betrekking tot deze opsluitingen reeds bekend waren binnen SIDIS of op basis van SIDIS-gegevens werden berekend (identificatienummer gedetineerde, begindatum opsluiting, datum invrijheidstelling, nationaliteit, duur voorhechtenis, type detentietraject), werd via consultatie van de dossiers een aantal bijkomende gegevens verzameld, m.n. aangaande de woonplaats van de betrokkene en de verblijfstoestand op het ogenblik van invrijheidstelling. Dat de *toestand op het ogenblik van de invrijheidstelling* werd geanalyseerd, betekent dat het hier niet steeds noodzakelijk gaat om de toestand op het einde van de periode van voorhechtenis; een aantal gedetineerden blijven immers na hun voorhechtenis in de gevangenis opgesloten voor een periode van strafuitboeting.
- (26) Dit resultaat werd bekomen door de globale verwachte reductie van 237 eenheden te verminderen met de reductie die de illegale vreemdelingen zouden opleveren, en die 118,8 eenheden bedraagt. Een cijfer van 103 illegale vreemdelingen komt in deze veronderstelling neer op 412 illegale vreemdelingen in de totale populatie (103 te vermenigvuldigen met 4 aangezien het om een 25%-steekproef gaat). Een gemiddelde duur van 193,8 dagen betekent een overschrijdingstermijn van 103,8 dagen indien men uitgaat van een plafonnering van de duur van de voorhechtenis op drie maanden. De uit te sparen stock bedraagt bijgevolg 118,8 eenheden, nl.: $412 * 103,8 / 360$.